

نسخه سی هجده 15 غرور شد .
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنی مملکتلر ایچین 7,5 دولار)

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بووروسنه
مراجعت ایدیلیر .
بازی ایشلرنک مرجعی آنقره مرکزیدر .

حیات

میانہ دامنہ میانہ . . دنیایہ راہا ہویہ حیات قاتالم . . .
- نیچہ -

ادارہ مرکزی :
آنقرہ دہ ، معارف امینلکی پانڈہ کی دائرہ
استانبول بووروسی :
آنقرہ جادہ سندہ 87 نومرودہ
دائرہ مخصوصہ

4 نجی جلد

آنقرہ ، 20 ، ایلول ، 1928

صافی : 95

Musahabe

DAĞ YOLU

Hamdullah Subhî bey efendi nutuklarının bâzılarını neşr etti-ler. Buna " Dağ yolu," ismini verdi-ler. Yıllarca bu yolu tırmanan bugünkü nesil işittiği o hitâbeler-le kaç defâ heyecâna geldi, kaç defâ mefkhûre ateşi o sözler-le âlevlendi. Zafer ve inkılap nesli uzakta gördüğü parlak âleme varabilmek için bu yola tırmanır-ken, önüne dikilen kuvvetli mânî'leri yıkar-ken zaman zaman hitâbeler işitir-di. Bu hitâbeler bâzan bizi şöyle teşcî' eder-di. "Çetin bir dağ yolunda seneler-dir yürüyor-uz. Hareket noktasından uzaklaştıkça ufuk genişliyor ve rüzghar artıyor. Eski mâbet, eski ümit aşâğda, ovalarda kaldı. Kenarında dolaşdığımız uçurumların dibinden mâzînin lafzı ve şekli kayb olan şikhâyet ve îtirâz uğultusu geliyor. Milletinin târihinden bir vazîfe aldın ve bir birinden daha yüksek tepelere doğru yepyeni bir resul rûya ve îmânî-le çıkıyor-sın," Bâzan arkaya bakmanın vehâmetini şöyle anlatır-di: "Arkadaşlar, biz öyle bir sâhaya çıktık ki bir daha geri dönmeye imkhan yok-tur. Bu sâhillere çıkanlar arkada bıraktıkları gemileri yakmış-lardır. Mâzî-le aramızda aşl-maz uçurum var-dır." Bâzan Dumlupınara çıkar da bize şöyle âhd ettirir-di: "Aziz şehitlerimiz! İnönü, Sakarya, Dumlupınarda-ki meşhetlerimiz bir müsellesin uçları gibi

duruyor. Bu müsellesin üstünde yeni Türkiye bir ehram gibi yükseldi. En yukarda, ta tepede dalgalanan istikhlal ve inkılap bayrağı var. Eserinize sâdık-ız sâdık kalacağ-ız. O bayrağı indirtmeyeceğ-ız." En büyük zafer günü, daha yürünecek yolları gösterirde der-di: "Karanlıklarımız var, ağartacağız, yurdumuz viran-dir, şenleteceğiz, yüz binlerce öksüz yavrularımız var, okutacağ-ız, büyüteceğ-ız."

Dün yüzler-ce kişinin kuvvet aldığı bu hitâbeleri "Dağ yolu," nda okuyor-uz. Yarın-ki nesil de onları en mükemmel bir edebî kırâat olarak okuyacak-lardır. Yalnız onlar-la bizim aramızda bir fark var. Biz okur-ken dinli-yoruz da... Kuvvetli hatîp sözü yalnız mefhumlar hâlinde zihinlere müessir olmaz. Söz hatîb için sihirli bir âlet-tir. Onun-la rûhlara dokunur ve ekseriya dinleyenleri istediği hedefe sürükleyip götürür. "Dağ yolu," nda-ki yazıların bu têsirini biz bili-yoruz. Onun için-dir ki o satırları okurken hatîbin ağzından çıktığı zaman-ki müessiriyetini hatırlıyor-uz, âyni heyecanı duyabili-yoruz. Yazık ki yarın-ki nesil sâde-ce okuyacak-lar, bu sözlerin yaptığı têsîri yalnız hikhâye olarak dinleyeceklerdir.

Büyük inkılap devirlerinde en kuvvetli edebiyat hitâbelerde bulunur der-ler. Bu iddia Türk inkılâbı

için de sahih-tir. İstikhlal harbinin en kuvvetli san'at eserlerini o sıralarda kürsülerde söylenen sözlerde aramalı-yız. Bir hatîbin sözü yazı hâline geçtiği zaman ne kadar kuvvetini kayb eder-se etsin yine bu yazılar duyulan ve his ettirilen heyecânı saklar. Çok zaman san'atın sırrı bu heyecanda-dır.

Mütemâdiyen "Dağ yolu," ndan yürüyor-uz. Fakat şimdiye kadar en dar, en çetin yollarda yürümüş olmanın verdiği kuvvet ve idman-la en sarp tepelere bile koşa koşa çıkı-yoruz. Âcizler için imkhansız, korkaklar için müdhiş görünen şey, bu günkü Türk nesli için ideal oldu. Şu harf inkılâbının aldığı cereyâna bakınız. En müşkül bir inkılâbı ne îmân-la ve ne kuvvet-le yapıyor-uz! Yarın bu sırrı ilmi gözle arayanlar bir parça mâziye bakarak bize kuvvet veren âmilleri bulmak mecbûriyyetinde-dirler.

Bunların bir kısmını "Dağ yolu," nda bula-bilir-ler.

Onun için "Dağ yolu," istikhbâlin de kîtâbî olacak-tır.

Mêmet Emin

مطبوعات آراښنده برهافتا

§ برایتالیا غرنه سنک تورکیایه وایتالیا - تورکیا مناسبتلرینه عائد خبرلری ایچنده بوراده ذکره دکر اولانلر وار: روما دارالفنوننده تورک تاریخی و تورک ادبیاتی تدریسه مخصوص برکریسی بر سنه دن فضله بر زماندرکه فعالیتده بولونویور، کرسینک صاحبی تحصیلنی غلطه سرایده یامش برایتالیا بروفیسوریدر. میلانوده، استانبول دارالفنوننده تورک کولتوریه علاقه دار اولقی ایسته یین ایتالیان کینجلیرینه معاونت ایچون بر جمعیت تأسس ایتش. بین الملل فکر مناسبتلرینک تحقیق نامه بویکی خبره ممنون اولویور. دیگر طرفدن ایتالیا سفارتخانه سنک استانبولده آپیش اولدینی بجای ایتالیانجه درسلیرینه یوز قادیار تورک کینجک دوام ایتدیکنی، تورک اوجاغنک استانبول شعبه سنده فعالیتده بولونان ایتالیانجه قورسلره الی قادیار تورک کینجک بولندیغنی خبر آلیور. بوقارشیلقی علاقه لر، ایکی قومشو ملت آراسنده حقیق دوستلغک تأسسنه، بودوستلغک استناد ایتدیکی فکر مبادله سنک حصوله یاردم ایده جکدر.

§ هافتانک غرنه لری، حوادث و اعلان ستونلرنده آوروپایه کیده جک طلبه ایله مشغول اولدیلر. شویله بویله ایکی یوز قادیار تورک کینجی، اورته، یوکسک تحصیلک تأمین مقصدیه آوروپایه کیدیور. ظن ایدرم، بزدن شیمیدی به قادیار کیت اعتباریه بو قادیار مهم بر طلبه کتله سی آوروپایه کیتمه مشدر. بوعتبار ایله حادثه مهمدر. اوچ، دورت سنه صوکر غریدن دونه جک کینجک مملکتده کی فعالیتلرنی دوشونجه حادثه نک عظمتی قارشوسنده شیمیدین متحسس اولویور. غرب مدینتی حوضه سی ایچنده تورک بنیه سی یکیدن پایلیور. یوایلیماده، قوتلی عنصرلره محتاج. ایشه آوروپا تحصیلی اوچ، دورت سنه صوکر، بزه بوقادیار کینجی، ایستدیکمز شکلده بر عنصر اوله رق یتیشدیره جکدر. آلویورکه اولرک اوزرنده توقف ایدن، ایلارده طلبه اهمالرینی و خطالرینی لازم کلن اصوللره تعمیر وازاله ایله یین و بوضورتله آوروپاده کی طلبه حیاتی متمر برشکلده بولوندیران همت اکسیک اولاسین. بویله بر تعقیبک تأمین ایدیه جکی ایسه شبهه سزدر.

§ آراوودلر قرالقی اعلان ایتش. اولایلیر. نه شکلده اولورسه اولسون بر دولت تشکیکی، هر حالده، کوجه یاشامقدن اییدر. فقط بونلر ایالتندن کلن مهاجرلر سایه سنده مانچوریده زراعت فوق العاده انکشاف ایتش، قوتلی بر قوه انباتیه به صاحب اولان مانچوریا، بو مهاجرلر طرفندن سرعتله استعمار ایدیلشدر. میستر وودهید، مانچوریا به واقع بو مهاجرلر حقنده تفصیلات ویرکن، حال حاضرده بوتون دنیاده بوندن دهابویوک بر مهاجرت قید ایدیه دیکنی ده علاوه ایتکده در.

ملیمی عمر

قرالقی اعلان ایتهدن اول کوجه میدرلر؟ نه کزهر، بالعکس جمهوریت اداره سی آلتنده یاشایورلردی. صوک عصر ایچنده مشروطیتدن جمهوریه انتقال ایدن بر جوق دولتلر کورولدی، فقط جمهوریتدن مشروطیه عودت ایدن تک دولت اسمی طانیایور. بلکه آراوودلر تاریخی تکاملک عکسنه اولادق بو عودتی کندیلرینه داها مفید تلقی ایتشدر. بوجهت بزى اوقادار علاقه دار ایتز. یالکز بوتخولک - زیرا بو عودته انقلاب دییه میه جکز - آوروپاده کی عکسنه حیرت ایتمه ک قابل دکل. آراوودلر، قرالقی اعلان ایتش، توزیکه حکومتی ده مشروطیت اداره سی قبول ایده جکمش!

مقدراتک وحادثانک آیردینی کوندن بری تورکیه تاریخیله آراوودلرک حیاتی آیری مجرال تعقیب ایتکده در. ایکی ملت آراسنده، دونه قادیار، آنجاق جمهوریت شکلی ایله اداره ایدیلشدن باشقه بر مشابیه یوقدی. بو مشابیه ایسه تورکیه حکومتیه فرانسه ویا ثوروغوی دولتلری آراسنده ده موجوددر. شو حالده آراوودلرک مشروطیت حکومته عودتلری نهدن دیگر جمهوریت حکومتلری حقنده بویله بر رجعت دوشوندیرمه بورده تورکیه یی موضوع بحث ایتک ایچین کندیلرنده صلاحیت کورویورلر؟

تورکیه، یکی شکل اداره سیله، قافاسنی تمامیه غربلی یابدی. طبیعتده هیچ برشی ضایع اولماز دیرلر، غالباً بزم اسکی شرقی قافاس بو صورتله آوروپا افکار عمومیه سنه انتقال ایتدی. بزاولری آکلادق، اولر بزى آکلامده حالا تعلل کوستیریورلر. نه زمان آکلاشاغیز؟

§ اوچ دورت سنه دن بری، آناتولینک هان بللی باشلی هر عرفان مرکزنده خلق شعرلری، ماصالری، تورکولری طویلایه چالیشان منور بر زمره بلیردی. قونیه ده، آطنه ده، سیواسده، آنقره ده... طوبلانان خلقیاغزه عائد بو وثیقه لر کمال دقتله نشر اولونویور. سعدالدین نزهت بکله فرید بک، قونیه ده بونلرک بر قسمی، حکمت بکده «دردلی» دیوانی نشر ایتدی. سیواسده «دویغو و دوشونجه» ده آطنه ده «معارف مجموعه سی» نده آنقره ده «حاکیت ملیه» ده بونلرک بر قسمی باصلدی. «خلق بیلکسی» درنکی ده بو وثیقه لری علمی بر اصول ایله جمع وتصنیف ایده رک تورکک اجتماعی حیاتنک تدقیقه یارایاجق قیمتی عناصر ویرمه چالشیور. بوشکرانه لایق مساعی بی اهمیتله قید ایده رکن اوقودیمز خلق شعرلرین بر قسمی بک نفیس بولدیغیزی قید ایتکدن واز کچمه یورز. هله عشق ترنم ایده نلری، غلط رؤیتله معلول دکله سم دیه بیلیم که، حقیقه عشق بو کونکی شاعرلردن داها درین طومش، داها صمیمی افاده ایتش. یکی عشق شعرلری؛ بونلرک بعضیلری یاننده بک یوان - بیلیم یورم عشق چکدکلرینی ادعا ایده نلر می قیزدیراجقی؟ - بکله اویونماغی. صوکره؛ خلق شاعرینک حدود عشق بک کنیش. نه بی سومه مش یاری! اولو طاغیر، چاغلایان دره لر، قیراچ اووالر... هب اونک حساس روحی هیجانه کتیرمش. قارلی ارجیاشی بوتون عظمتیه قاورامش،

فیزیل ایرماغی دیکله مش و ترنم ایتش. «چاملی بل» ده، چیچک داغنده... هر نره سی اونک حس و خیالی اوکنده اسرارله و هیبتله دیکلمش ایسه جوشمش وسویه مش.

شاعر نهدن الهام آلسون، بودعوا به بک قاریشما به کلز ایسه ده سینه سندن حسابسز بیکارلر قانیانان بو کونکی جمعیت ایچنده انسان دینیلن خلوقک یالکز قادیان عشقیله ده تسکین عطش ایده مه دیککی محقق... § صوک زمانلرده، استانبولده صنایع آقاده مییزی زیارت ایدن بر اجنبی پروفیسور:

— اویله کورویورم که، یاقین بر استقباله بوراسی، غربک شرقه آچیلش حقیق بر صنایع نفیسه منبی اولاجق دیمش.

قدرتلی و شعورله چالیشماسنی بیلن بر صنعتکار مرکز اداره ایتکده اولدینی بو آقاده می، بورولی ایفایه باشلادی بیله.

برتورک قیزی، اوچ تورک چوجوغی افغانستانک هنوز ماده به نقش اولونامش بیک بر رنگی تشبیه کیدیورلر.

غرنه لره اوچ، دورت سطرله اشارت اولونان بو حادثه تورک صنعتک و تورک کولتورینک استقبالی ایچون جوق مهمدر. عینی زمانده بو حادثه، کینج آقاده میزمه مرتب وظیفه نک بویوککلنی ده افاده ایدیور. آقاده می به واونک ایده آلیست مأذونلرینه موقیترلر.

§ بر انکلیر پروفیسور، «هیل»، «ذی حیات حیره» یامق امکاتی بولش. بر دیگر پروفیسورده بو کشفی، صلاحیتدار عالمرک حضورنده ایضاح و تشریح ایتش.

«آیشتان» ک معروف نظریه سندن صوکره «هیل» ک بو کشفی معاصر علمک نه بویوک قدرته ایلرله دیکنی کوسترمک اعتباریه جوق شایان دقتدر. طبیعتی خرده و خاش ایدرجه سنه دیدیکلر بک اجدادیمزک اسرار تلقی ایله کلری کوشه لرینه قادیار نفوذ ایدن مثبت و متجسس علم اوکنده طبیعت، هرکون، بر آرز داها مغلوب اولویور.

اک بویوک سر و حکمت اولارق عصرلر و عصر. لرجه بابالرمیزی حیرتله غرق ایدن و مبهمیتله بر جوق افسانه لر ابداعنه وسیله اولان «سرخلت»، طبیعتی هر طرفندن قوشاتان واکا هجوم ایدن علمی اصوللر قارشیسینده ناچار بر آوه دوندی. آلبت برکون بکی عصرلرک «عالم» دینیلن طبیعت آوجیسی شکارنی یا قالا یا جق.

«وورنوف» آشیمی آنجاق اختیارلره کینجک بخش ایدیور. حیره به حیات ویرمک امکاتی بولاجق عالم ایسه بوتون بر بشر حیاتی، لا بازارلرده اعمال ایدیلن بسیط بر ماده حاله کتیره جک.

اوندن صوکره بشریتک اکتساب ایده جکی حال و منظره یی خیالک اوکته کتیره بیله جک بر بابا بکیت وارمی؟

مدیر مسئول: فاروق نافز
استانبول — دولت مطبعه سی